

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " " 2 "
16 " " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

➔ Prihodnja številka „Slovenca“ pride zavoljo Božičnih praznikov še le v torek na svitlo, zato smo pridali danes prilogo.

Vabilo

k naročevanju na

„SLOVENCA“.

Malo čez leto je, kar se je „Slovenec“ zopet oživel, in vstopivši se v vrsto drugih slovenskih listov jel braniti pravice naroda slovenskega, pravice cerkve katoliške. S kolikim uspehom, temu je najboljšo spričevalo to, da je kmalo obrnil na-se pozornost tiste nam nasprotne stranke, ki je zdaj pri nas na krmilu.

Ker glas „Slovenec“ ni bil iz roga te stranke, zato so ga jeli preganjati in bil je večkrat zasežen ali konfisciran.

A tega se on ne vstraši, ne more ga odvrniti to od tiste poti, katero je on za pravo spoznal; kar je bil on do zdaj, to hoče biti tudi v prihodnje; skušal bo le dospeti čedalje bolj do popolnosti, tako da bo svojo nalogo čedalje bolj natanko izvrševal. Na prvem mestu bo, kakor do zdaj, pretresal in rešetal najvažnejša narodno- in cerkveno-politična vprašanja, kazal svojim bralcem v kratkem obrisu važnejše dogodke po svetu, v izvornih dopisih prinašal novice in pritožbe iz vseh krajev slovenske domovine, pa tudi iz drugih krajev, sprehajal se po domačem polju in na-

biral tam mikavno klasje ter tudi podajal splošno zanimive dogodbe radovednemu bralcu. Pri vsem tem bo imel svoje prostore vedno odprte javnim pritožbam in željam, bo razglašal najnovejše kurse in tržne cene itd. V „podlistku“ bo imel vedno obče mikavne stvari; zdaj se bo pričela jako zanimiva povest.

Da bo pa v tem mogel biti mož beseda, treba mu izdatne podpore duševne in materialne. Kdor vé, kako veljavo imajo danes časniki, po katerih govore politične stranke, bo pač tudi razumel, kako potrebni so časniki političnim strankam, ki hočejo priti kdaj do kake veljave.

Zato se obračamo do Slovencev sploh s prošnjo, naj nas blagovolijo podpirati v težavnem delu našem s pridnim dopisovanjem in obilnim naročevanjem. Čim več naročnikov in dopisovalcev, tim popolnejši bo list.

Tistim, ki so nas do zdaj v tem ali onem ali v obojem podpirali, izrekamo najprisrčnejšo zahvalo in jih prosimo daljne podpore. Časi so postali hudi, nasprotniki naši vzdigajo se drznejše nego kdaj prej; če nečemo propasti, treba nam napenjati vse svoje moči, da premagamo sovražno silo. Morda ta stan ne bo dolgo trpel, morda nam je le še kratek čas stanovitim biti v boju zoper sovražnike vere in narodnosti naše.

„Slovenec“ velja, kakor do zdaj:

Za Ljubljano:

Na dom pošiljan za celo leto	9 gl. — kr.;
„ „ „ „ pol leta	4 „ 50 „
„ „ „ „ četrt leta	2 „ 30 „
„ „ „ „ en mesec	80 „

V administraciji sprejemati:

Za celo leto	8 gl. 40 kr.;
„ pol leta	4 „ 20 „
„ četrt leta	2 „ 10 „
„ en mesec	— „ 70 „
posamezne številke	— „ 7 „

Po pošti:

Za celo leto	10 gl. — kr.;
„ pol leta	5 „ — „
„ četrt leta	2 „ 50 „
„ en mesec	— „ 90 „
posamezne številke	— „ 8 „

Gg. bogoslovci in študentje plačajo le polovico naročnine.

Naročnina se pošilja najceneje po poštnih nakaznicah (Postanweisungen).

Inserati so v našem listu, ker je zelo razširjen, jako uspešni in dosežejo svoj namen bolj, nego v kakem drugem, zlasti nemškem listu. Tiskamo jih v slovenskem, po želji pa tudi v kakem drugem jeziku.

Vredništvo in opravništvo.

„Nation“ o slov. duhovščini.

Že dvakrat smo imeli priliko govoriti o člankih voditelja napredovalne slovenske stranke v praški „Nation“, katero je vlada podkupila, da bi z njeno pomočjo razrušila staročesko edinost. Ker je napredovalni Slovenec od pete do glave vladin mož, ni čuda, da svoje članke objavlja v malo razširjeni „Nation“ in jih morda prej vladi še da v pregled, da bi njegovih zaslug ne prezrla.

Podlistek.

Christus natus est nobis.

V Mariboru 20.

Velečastna, častitljiva in občudovanja vredna je sv. kat. cerkev v svojih napravah. Vse je tako primerno vredjeno, da bolje biti ne more; vse ima svoj določeni čas, s kojim je v najožjej zavezi; vse ima svoj poseben značaj, koji na tenko loči edno naredbo od druge. Na kaj se vendar pripravlja v tem času cela narava in vse človeštvo? Prijazno solnce se le redkoma prikaže izza gostih oblakov. Dan se krajša, noč podolguje. Bela odeja raztegnena je čez vtrujeno mater zemljo. I kaj počenja človeštvo? Sivovlasemu starčku in vitkemu otroku, priprostemu kmetiču v borney kolibi, plemenitemu bogatinu v krasnej palači siplje se čez obraz radostno veselje. Sleherni čuti v sebi rajsko milino, rajsko navdušenje, napolnjen je sladkim, negoljufivim upanjem, ki mu širi in vzdiga oprsje. In danes? Solnce je zatonilo. Sibirska tmina razprostira se čarobno čez široke planjave. Sveta tihota vlada širom

sveta. A na oknih prikazujejo se blede brleče lučice, ki razsvetlujejo prekrasne v kotu za mizo umetno izrezane podobice, lepo pozlačena jabelka, s papirjem, lesketajočim se v raznih pogled jemajočih barvah, preprežene zelene smrečice — veseli raj.

Ne dolgo prikažejo se tudi na prostem polju migljajoče lučice, ki se vedno na eden kraj pomikajo, vedno edna drugej bližajo, dok se ne zedinijo in ne ustavijo pri božjem hramu kakor pri betlehenskem hlevu svitla zvezda, ki je vodila modrijane iz jutrove dežele. Tu pobožno zbrana množica pričakuje nekako težko in željno srečnega trenutka. Sedaj zapoje vrlo vbrani zvonovi, zadone milo glaseče se orglje, in naznanijo v radosti in vročej molitvi topečej se množici preveselo novico: „Kristus nam se je rodil, pridite, molimo ga.“

O pomenljive besede, ki izrazujejo največo skrivnost, ki jo človek verovati mora, naj čudovitejši prigodek, na kojega spominjajo letopisi sveta in verstva. Nebo se je ponižalo do zemlje, zemlja se povzdignola do neba: Bog je postal — človek. Narodil se je oni, ki odvzeme slepoto duha, ki je negoljufivi učitelj v spoznanji Boga, našega namena, ki je svitilo v vprašanjih o večnosti, ki je sprava mej Bogom in

človeštvom, izvirek tolažbe in slehernega blagoslova, poroštvo našem upanju, moč v pozemeljskem boju, svrha in dopolnitev človeštva. Neskončno bitje je ograjeno v priprost in ozek hlev; večna Beseda leži nema v jaslicah; božja Modrost je zakrita v plenice. O skrivnost! o globočina božjih namenov, pri kojih je vničena pamet človeška. Narodil se je oni, kojega je štiri tisoč let tako željno, tako hrepeneče pričakoval vesoljni svet. A kaj vidimo? Borno dete po mesu iz Adamovega rodu, rojeno v hlevu, njegova zibeljka jaslice, v hudej zimi ovito v slabe plenice, svedoki njegovih občutkov in solzá. Je li to istinito kralj nebes in zemlje? vpraša ponosno in ošabno prevzetni svet? Kako kratek je vendar tvoj pogled. Predoči si čeznaravno svitlobo, ki je takoj prešinila ponočno tmino; nebeško petje, ki se je razlegalo po nižavah in višavah; angele, ki so se pogovarjali s pastirji; čudovito zvezdo, ki je vodila modrijane k znojju betlehemskega otroka. Pa ko bi bilo poročilo o rojstvu človeška domišljija? Človeški veleum bi se bil odločil opisati rojstvo včlovečenega Boga — s kakimi barvami bil bi narisal vstop češčenja vrednega otroka, sprejem, kojega bi mu bili napravili pozemljščani; kako krasoto in veli-

V prvih člankih se je grozil nad „Thierarztom“, dr. Costo, dr. Zarnikom, in deželnimi poslanci, ki so podpisali njegovo interpelacijo. Kdo bi se tedaj čudil, da se je v zadnjem članku spraval nad duhovščino, ki je najbolj kriva, da Slovencev več za nos ne vodi. In kaj ji očita? Imenuje jo „die schon so oft getoppte Geistlichkeit“, malo pozneje pa, kakor je iz zveze razvidno, celo „geistige Heloten“.

Slovenska duhovščina je že od nekdanje narodna in za blagor in napredek naroda slovenskega v resnici vneta, in neprestrašeno delavna. To ljudstvo dobro vé in ima zaradi tega do svojih duhovnov veliko spoštovanje in zaupanje. Prepričano je, da duhovni so njegovi najodkritosrčnejši prijatelji, zato v vsih važnih rečeh na-nje gleda in po njihovem svetu ravna, zlasti pri volitvah. Ko je bilo treba v prvič voliti, priprosto ljudstvo, ki ne bere časnikov, ni poznalo mož, katerim za narod bije srce, in vendar bi volilo take, ki njegove potrebe poznajo in imajo voljo za-nje tudi kaj storiti. Duhovščina je te poštenjake poznala ter ljudem priporočala in tako je prišla naravna zveza med duhovščino in narodno stranko.

Tudi dr. Razlag je svoje dni te zveze iskal, ter po tej zvezi prišel do nekdanje svoje politične veljave. Ko je bilo treba po odstopu nepozabljivega in blagega barona Cojza v Kranji voliti deželnega poslanca, so duhovniki pripomogli, da je komaj na Kranjsko prišedši dr. Razlag prišel na njegovo mesto. Naši kmečki volilci, ki dr. Razlaga takrat še po imenu niso poznali, so hoteli voliti nekega duhovnika, ki si je pa na vso moč prizadeval pregovoriti jih, da naj volijo dr. Razlaga, kteremu je kot predsednik volilne komisije on sam prvi svoj glas dal. A ne zmenivši se za to, začeli so kmetje dajati glasove omenjenemu duhovniku, in na vprašanje, zakaj ne volijo dr. Razlaga, odgovorili so mu: „Vas poznamo, njega pa ne.“ Še le ko je gospod odločno rekel, da volitve ne sprejme, so se volilci vdali in volili od njega priporočenega dr. Razlaga, kar so storili tudi pri poznejših volitvah. Pa dr. Razlag tega zaupanja ni opravičil; volilci njegovi so mu lansko leto poslali nezaupnico, ktera njegove debele kože ni prebila, slovenska duhovščina pa se je prepričala, „dass sie

von ihm gefoppt worden sei“, — da jo je za nos vodil.

Dr. Razlag dalje duhovščino psuje „geistige Heloten“, a ravno on je imel priliko prepričati se, da naši duhovniki nočejo biti „geistige Heloten“, ki naj se sučejo po njegovi komandi, da je marveč svobodna in svobodno dela, kar po svoji vesti in svojem prepričanju za slovensko ljudstvo za najboljšo spozna. Kdor je odvisen, tisti drugim zavida svobodo, zato tudi dopisnik od vlade podkupljenega lista, ki se je centralistom v roke vrgel, zavida svobodo slovenske duhovščine in ji želi „einen volks- und reichsfreundlichen Bischof“, to je ustavovernega škofa, kateri bi strahoval, kakor n. pr. višji uradniki strahujejo svoje podložnike. V teh besedah je ves program tiste stranke, ktero dr. Razlag imenuje napredovalno stranko, ktera pa le napreduje v prijaznosti do centralističnih birokratov in bde svoj namen dosegla, ko bode ž njo združeno svobodno gibanje posameznih ljudi in celega naroda zatrla.

Politični pregled.

V Ljubljani 23. decembra.

Avstrijske dežele.

Ogerska „Reform“ poroča, da baron Senyey bode kmalo v zboru razvil svoj program. V sredi meseca januarja namreč bode zbornica začela pretresati budget in nove davkarske debate in pri ti priliki bode Sennyey svoja načela objavil, konservativna stranka pa pričela svojo delavnost.

V **hrvaškem** saboru je 20. t. m. dr. Mankanec interpeliral, kdaj bodo po postavnih določilih v hrovaško-slovanski granici oddane službe okrajnih sodnikov in kdaj bodo višje sodnije v granici zedinjene z višo sodnijo hrvaško? Ban je odgovoril, da o prvi reči se je posvetoval z oskrbnikom vojaške granice, čigar določeb pa ne pozna, združenje najvišjih sodnij se bode zgodilo prihodnjo pomlad. Mankanec bil je s tem odgovorom zadovoljen.

Preganjauje Slovačkov. „Literarni kanceliji“ ogerskega ministerstva je bilo naloženo, da bi pazljivo sledila vse izjave o vzajemnosti med Čehi in Slovaki. Sedaj prinašajo „Narod. Nov.“ vest, da je minister

Szapary zapored izpraševal več poslancev iz slovaških pokrajin, v čem in kako so spojeni Slovaki s Čehi, potem pa je poslal velikim županom dopis, da ostro pazijo nad vsem, kar bi dišalo po česko-slovanskem ter mu vsak takov primer nemudoma objavijo. Iz tega pa lahko razvidimo, da si gospodje Madjari nikakor ne želé duševnega in gmotnega spojenja Slovakov s Čehi.

Vnanje države.

Ruska „Nat. Ztg.“ poroča, da Arnim in državni pravdnik se hočeta pri višji sodnji pritožiti. Uni s kaznijo ni zadovoljen in temu je še vse premajhna. — Zavezni svet je Hoverbeckovo resolucijo o zaporu državnih poslancev o času zborovanja izročil v predposvetovanje pravnemu in ustavnemu odseku.

Francoski prezident Mac Mahon je od ruskega cara prejel najvišji ruski red sv. Andreja, ki je že leta 1698 po caru Petru I. ustanovljen. To je jako pomenljivo; ker car je Mac Mahonu podelil ta red v znamenje posebnega svojega spoštovanja, kakor stoji v dotičnem pismu, precej potem, ko se je odločno branil pripoznati vlado španjskega maršala Serrana. Zato sploh sodijo, da tega ni storil samo iz hvaležnosti za sijajen sprejem carice, ampak ker so po maršalovem prizadevanju obveljala konservativna načela. Še večji pomen pa ima to carevo dejanje, če se ozremo na pisma, ktera je Bismark v Arnimovi pravdi priobčil in v kterih se knez Orloff imenuje izključljiv prijatelj Nemčije. Čas za objavljenje teh pisem je Bismark slabo zadel, ker prijaznost med Rusijo in Francijo še ni bila kmalo tako velika kakor je ravno sedaj, in Bismarkova pisma so bržkone mnogo pripomogla, da je car ravno sedaj Mac Mahonu podelil red sv. Andreja. Pravijo tudi, da je car s tem hotel povrniti veliko ljubav, ktero mu je Mac Mahon skazal v španjskem vprašanju. V prav zanesljivih krogih se namreč govori, da francoska vlada nikakor ni mislila pripoznati Serrana. Ruska je imela ravno ta namen. Da bi se tedaj ne dozdevalo, kakor da ste se Rusija in Francija že proti Bismarku zavezali, je Rusija francoski vladi dala na zbir, da ali ona pripozna Serranovo vlado, ali pa jo bode pripoznala Rusija, kar bi pa cara stalo veliko pre-

čanstvo, kako radost, kako bogatstvo bil bi zedinil pri njegovej zibeljki; kako krasna palača bila bi se mu odločila, kako se lesketala v čarobnem svitu zlata, srebra in mramora, kako bi se bila za-nj oskrbela dragocena bagrena oblačila; kako brezštevila množica dvornikov bi mu bila stregla — a kje je človek, ki bi bil iz vlastnega nagiba sklenol, iznajti ter opisati prihod Sina božjega, pa bi ga bil pustil, da se v hlevu porodi, ležeč na slamu, mej zaničevanimi živalmi, slab, nem, skoro gol, izpostavljen hudej zimi? Kje je oni, ki dopusti angelu naznaniti to veselo nebeško novico, a na mesto, da mu položi na jezik velečastno doneče besede, mu le reči ukaže: „Kristus se je rodil, in to naj vam bo znamenje: Našli bote v plenice zavitega in v jaslice položenega otroka“?

Ne, ta priprostost ne nahaja se v človeškem jeziku. Ne, ta tako poniževalni a vendar tako velečastni prizor ni človeška iznajdba.

In kaj je vzročilo, učinilo to ubogo, slabo, plakajoče dete? Od začetka sveta govori vse o njem, zdihuje, hrepeni po njem, stavlja v njega svoje najslajše nade; skozi štiri tisoč let pripravljata se nebo in zemlja, da ga rodita. Mogočna kraljestva se vzdignejo, a spet

mej hrupom in treskom porušijo in polomijo, da pripravijo pot onemu, na kojega se vse ozira.

I jedva zagleda luč sveta, vse je po koncu. Nebeška bitja stopajo iz neba na zemljo, da razglasijo rojstvo toliko zaželjenega upanja. Pastirji zapuščajo svoje čede, da si ogledajo čudež v bornej bajti. Modrijani hite iz jutrove dežele, da se mu poklonijo, obdarovaje ga po kraljevski z zlatom, miro in kadilom. Samo njegovo ime vznemiri celo jeruzalemsko mesto. Udje sinagoge se zbirajo, da preiščejo pisma, ki o njem govore. Herod se trese na svojem prestolu pred kraljem brez posvetne sile, oblasti, časti. Vse moči napenja, skruni tujcem priseženo zvestobo, gostoljubnost, prijateljstvo, da ugonobi slabega otroka, ki nima pozemlskega pokrovitelja. A vničeni zateptani so hudobni lesičji nakani.

Kakor se po Božiču solnce vedno više in više pomika na nebeškem obzoru, vedno krasneje in topleje razsipajoče svoje celo naravo prešinjajoče žarke, tako narašča svetloba božjega Sina in koraka po poti večne slave.

Kot dvanaestletni deček odgovarjal in vpraševal je, da so se mu čudili v skušnjah postarani pismoučeni. Pozneje osramotil je Fa-

rizeje, Saduceje, duhovnike, više duhovnike. Govoril je kakor nijeden pred njim, kakor oni, ki ima moč. Razjasnoval je najtemneje, najglobokeje resnice, da so strmeli največi modrijani. Zapovedal je naravskim zakonom, skrivnim močem, razkrival zakrite skrivnosti človeških src. Ozdravil je dušine in telesne bolezni, budil mrtve, koje je že štiri dni zemlja krila. Poplaval je celo Judejo s svojimi čudeži. On umerje. Solnce otemni, zakrije svoj bliščeči obraz. Zemlja se trese v svojem trdnem temelji. Svet se misli pogreznoti v kaos. Naravski do takrat nespremenjeni zakoni zapuščali so svoj navadni tek. Mrtvi vstajajo, živi padajo. Grešniki se spreobračajo. On premaga smrt ter vstane častito. Svet spremeni svojo prešnje podobo. Rušijo se krasna poslopja poganskih božanstev. Proč so prazni maliki. Predrugacija se šege, navade, običaji divjih narodov. Božji evangelij spodrine sanjarije krive modrosti in strašnih zmot. V hlevu rojeni in na lesu sramotno križani sprejema kadilo vesoljnega sveta. Na koncu 19. stoletja češčen je od vsih narodov. — Vsi ti čudeži imajo svoj pričetek v betlehemske hlevu; to je sad teh bornih jaslic, teh slabih plenec, tega tako nizkega rojstva! — Iz tega slabega, priprostega hleva nastal je

magovanja. Francoska vlada je sprevidela, da če Rusija pripozna Španjsko, bode ona sama ostala bela vrana med drugimi vladami in se ne bode mogla dolgo držati, zato je raji pripoznala Španjsko ter si s tem prikupila rusko hvaležnost. Pa naj že bo kakor hoče, na vsaki način se iz tega razvidi, koliko je vredno prijateljstvo med Nemčijo in Rusijo.

Laški minister je v senatu rekel, da bode vlada skušala davke vravnati po premoženju prebivalcev. Gledé cerkve bode izvrševala laško politiko in spoštovala cerkveno svobodo, če bo cerkev spoštovala postave in pravice državine.

Papež so v konzistoriji 21. t. m. imenovali 5 nadškofov in škofov na Laškem, dalje za Antijohijo, Tours, Rheins, Le Mans, Tarbes, Agen, Luyos, Truxilo, Braya, Goa, Nottingham, Cloyher, Sandburk, Schecabrock, Ottauea, Teksas pa 17 škofov in partibus infidelium.

Iz Španjskega poroča „Union“, da Serrano je odstranjen in vlada razkropljena. Če se ta novica potrdi, kar pa še „Union“, sama za trdno ne veruje, bi to za Karliste imelo velik pomen in jako važne nasledke; za Bismarka pa, ki je tolikanj hitel pripoznati Serrana in njegovo vlado, bila bi to strašanska blamaža. Da se je mogočni kancler na Španjskem opekel, razvidno je že iz tega, ker je vojni ladiji, ktere je pred nekaj časom poslal na Španjsko obrežje, poklical nazaj.

„Köln. Ztg.“ iz Bayonnea izve, da meklenburška ladija „Gustav“, prišedša iz New-Yorka, je 11. t. m. v Guetariji iskala zavetja; pa Karlisti so na-njo streljali, dasi je bila razpela nemško zastavo in zastavo za nevarnost (Nothflagge). Drugi dan je ladija pri Zaranzu obtičala; prostovoljci iz Guetarije so rešili kapitana in mornarje ter spravili v San Sebastian ladija pa je ostala Karlistem. — Nekteri španjski plemenitaši so poslali Izabelinemu sinu Alfonsu pismo, v katerem ga zagotavljajo svoje vdanosti in zvestobe. Pa to so veterinjaki, kteri se, kakor Orleanisti na Francoskem, bojé republike, pa tudi za postavno kraljestvo veliko ne marajo in se pri intrigah najbolje počutijo. „Vaterland“ tudi iz Pariza zve, da Izabelin sin in Don Karlov brat se pogajata, in da prvi postane kralj španjski ter Karlistem

velečastni dom — sv. kat. cerkva, ktere nepremakljivi temeljski stebri se nahajajo ob robu vesoljnega sveta.

Pri teh jaslicah išče ona v svojih prevelikih stiskah in težavah potrebne pomoči in vspešnega zavetja. Tu zadobiva svojo moč in krepost, da se še vedno ustavlja pogubo nosečim mogotcem, kakor nekdanj Atilu. Tu celi svoje od hudobnega sveta globoko jej vsekane skeleče rane. Tu moli in prosi pa tudi za svoje sovražnike, da bi se vendar enkrat spametovali ter nehali naskakovati mogočno trdnjavo, ki vže okoli 19 sto let odbija zmagnosno še tako orjaške napade.

Od teh jaslic razliva se nebeški mir, nebeška sloga mej vse narode, da se zedinijo v svetelj bratovske ljubezni, da opuste vse med-sobno grčavo sovražtvo, da dostignejo tako tim laglej odkazano jim svrhu.

Tu prisese tudi ti v domače prepire zakopani in po njih krvavo razmesarjeni slovenski narod sveto prisego, da hočeš za vselej slovo dati strupenej neslogi, ki razjeda krepilno osrče od zore do mraka, od mraka do dne.

M. L.

plača 10 milijonov odškodnine, jim pusti do-sedanje službe in princem dovoli bivati na Španjskem. A ta novica je tako čudna, da je nihče ne verjame.

Izvirni dopisi.

Iz Dolencjskega, 24. decembra. Te dni sem spoznal vrlega moža Martina Trlepa, kteri je pri delitvi državne podpore v Dobrniču vitezu Vestenecku povedal, da se volitve in državna podpora ne mečeta v en in isti žakelj. Poprašam imenovanega moža, ali je bil že kdaj klican k sodnji zastran gosp. Vestenecka; pa prav resnobno mi odgovori, da ne in da bo težko kterikrat klican. Ko mu rečem, da bojo to reč morali preiskovati, mi odgovori: „Bral sem sicer v „Slovencu“ in drugih slovenskih časnikih, da so naši vrli poslanci v Ljubljani in na Dunaju vlado interpelirali, pa kaj se menijo za nas! In potem reče: „Gospod, zapomnite si, da Vesteneck ima imenitne in visoke prijatelje in ničesar se mu ne bo pripetilo, akoravno je vlado v sitne zadrege spravil in s svojim ravnanjem vse svoje tovarše še razžalil in nas proste kmete zaničeval“.

Kakor se vidi, je mož pravo zadel. Pa žalostno, da se tako godi. Nam Dolencem se ne dovoli tako silno potrebne železnice, s ktero je naše ljudi g. Dežman o času volitve motil ter jo obetal iz Dunaja prinesiti kot plačilo Trebanjcem in Žužemberčanom; državna podpora se deli večidel le c. kr. uradnikom prijaznim, če tudi ne poškodvanim kreaturam, ki v 24 urah poženejo vse pri bokalih, — revežev pa se ne spomni nihče; in naposled se hoče ljudem še prostost pri volitvah vzeti s tem, da se strahujejo tisti, ki ne volijo vladnih kandidatov.

Ali ni tedaj čudež, da Dolenci morejo še toliko krivico voljno in pohlevno prenašati in da se tu in tam slišijo nevoljni glasi o Vestenecku in njegovih varuhih. Prosto ljudstvo že tako ne vidi veselo c. kr. uradnikov, ker se pogosto ti gospodje čudno obnašajo kmetu nasproti, ako bo pa ljudstvo videlo, da se c. kr. uradniki, ki zaslužijo graje in kazni, še promovirajo, — no, potem bodo kmalo tudi kmetje odveč razdraženi in tudi vladi to ne bo v korist.

Naj bo še omenjeno, da mnogo gg. c. kr. uradnikov se huđuje nad Vesteneckom po družbah, ali očitno, se ve, se nihče ne upa sirovosti Vesteneckove napasti. Tako se je nek pošten c. k. uradnik proti Martinu Trlepu izustil: „Nikakor ne morem verjeti, da bi se bil Vesteneck kot izobražen človek tako surovo proti vam obnašati mogel.“ Prav dobro se vé, da mu je Trlep odgovoril rekoč: „Ako bi bil jaz laži pisal, — davno ste me že imeli v zaporu, ali ker sem resnico poročal, me pustite prav mirno doma.“

Še mnogo drugih zaničljivih reči se govori o Vestenecku, katere naj bi pa sodnja poizvedela; jaz jih tukaj nočem omeniti, ampak skliknem z Dolenci:

In ta viteški Vesteneck je zdaj vladni komisar pri volitvi kupčijske zbornice Kranjske! No, vi kranjski in slovenski kupci le glejte, da vas ta mož po volitvi ne bo po ječah potikal, kar je Trlepu v Dobrniču zažugal. Ta mož ima eneržijo viteško!

Ti „Slovenec“ pa prinesi nam po volitvi tiste kupce ljubljanske, ki bojo nam nasprotno volili; mi hočemo take ljudi popustiti in videli bomo, kaj jim bojo hasnile prazne, od nemškutarjev obiskovane prodajalnice.

Še eno: Kaj pa dela vaš ljubijanski magistrat? Kruh imate tako majhen, kakor da bi bila pšenica še vedno po 4 gld., čeravno je naši kmetje še po 2 gld. ne prodajo v Ljubljani, in meso je take visoke cene, akoravno so te dni ljubljanski mesarji pri nas pitane vole tako po ceni dobili, da bi vam lahko po 15 kr. meso sekali. Pa saj v Ljubljani je dnar (ka-li)? Mar bo vam všeč prihodnjič še kaj. *)

Iz Horjula, 21. dec. (Letina, zverina in učitelj.) Iz vsakega kraja se beró kake vrstice, samo iz tihe doline horjulske se skoro nič ne sliši. Prosim toraj, dragi „Slovenec“, vzemi te male vrstice v svoje prostore. **)

Letina je bila pri nas letos še zadosti dobra, precej veliko se je pridelalo žita in krompirja; pa žalibog, kakor zdaj kaže, nam bo kmalo ves krompir segnjil. S tem malim pridelkom pa bo kmet komaj svojo družino čez zimo pošteno preživel, ker ni nobenega zaslužka. S čim pa bo davke plačal? Dolga na prihodnjo letino ne more delati, ker nam zavoljo hude zime že zdaj tako slabo kaže. C. k. davkarija pa tega kar nič ne premisli, kar naprej rubi ubozemu kmetu, nobenega usmiljenja! Ne vem, kakošna bo, če bo zmiraj šlo tako naprej!

Tudi zverine je v našem kraju letos veliko, zajcev, srn, lesic in še celo volk se nahaja in vidre.

Naj pri tej priliki tudi omenim našega vrlega narodnjaka in učitelja gospoda Janeza Pokorna. Neutrudljivo uči mladino že peto leto dan na dan in izurja zdaj v tej zdaj v drugi reči. Posebno se mu moramo zahvaliti zato, ker jo tako pridno uči nove vage in mere; reči moramo, da zdaj že mladina o novi vagi in meri veliko več vé, kakor mi starejši, ki se tako rekoč od otrok učimo. Bog živi takega učitelja!

Iz goriške okolice, 19. dec. — Iz tičeje perspektive se marsikaj dobro vidi, kar se v obližji prezira, zato hočem nekatere reči omeniti, ktere sem opazoval. O subvenciji ne bom pisal, ker za to tvarino ne marate, kakor je razvidno iz vaše listnice, pa tudi zaradi tega ne, ker je že k — dopisnik „Vaterlandov“ nekterim golo resnico povedal.

Poglejmo toraj najprej malo v semenišče. Odkar je dr. Hrast s svojo smrtjo vodstvo oddal, spremenilo se je marsikaj. Prej je on gospodaril, zdaj pa se dela njegova podoba iz mramorja, in tako ostane njegov spomin še za pozne rodove. Slovenska duhovščina je bila zelo radodarna z doneski za spominek njegov, dokaz, da ga je čislala; Lahov je sicer manj, pa so tudi malo dali. V semenišče pridejo v službo v kratkem vsi vikarji stolne cerkve, zdaj so vpreženi v sladek jarem trije, eden je hišni gospodar, drugi uči petje, tretji je postal vrh svojih neštevilnih opravil še začasni profesor morale, zdaj le še ostane, da se izroči katedra sacrae eloquentiae v slovenskem jeziku g. P., v italijanskem in furlanskem jeziku pa ostalima gospodoma. Potem bode menda vsim prav. Vprašati se pa mora: Ali so ti gospodje v stanu toliko opravljati, in ne trpi ena ali druga služba kake škode? ***)

*) Prosimo!

Vred.

**) Le pošljite! Kar bo za rabo, bomo hvaležno sprejeli.

Vredn.

***) Ker je menda tudi na Goriškem pomanjkanje duhovnov kakor drugod, je pač naravno, da se več služeb, če je mogoče, enim ramam naloži. Res je, da ni mogoče vseh služeb skupaj tako izvrstno opravljati, kakor vsako posebej, a dotični gospodje navadno največ trpé, in če bodo pomanjkauje duhovnov tako silno naraščalo, treba bode službe še bolj kupičiti.

Vredn.

Poglejmo še nekoliko v prihodnost! Kmalo v novem letu bodo skušnje za dve stolici v našem semenišči, ki ste izpraznjeni po smrti ranjega Hrasta. Tekmecev bo menda več ko eden. Ako se primeri (kar ne verujem), da bo tisti, ki je predestiniran za obojno službo, obojno tudi dobil, bo prazna zopet njegova sedanja služba in kdo bo njegov namestnik? Dosledno — vikar stolne cerkve. Tako bo on in z njim še veliko drugih prav zadovoljnih, ali bo pa tudi v prid semenišča, to je drugo vprašanje. Take misli mi hodijo po glavi, in ko bodo moji tovariši to brali, bodo rekli: Saj sem jaz tudi tako mislil, pa nisem povedal nobenemu, še sam sebi nisem verjel, da tako mislim jaz in še drugi. Taka je! Kdo pa je vzrok vsemu temu? Tista ljubeznjiva smrt, ki nam je Hrasta pobrala.

Zdaj pa še kako črtico iz političnega življenja. Da je bil „Glas“ zaradi vašega lista po policiji pograbljen, že veste, enaka osoda je zadela tudi zadnje „Sočo“, ker je kritikovala obsodbo izrečeno po porotnikih. Vsak ima že svojo smolo. Mene vendar ne morejo konfiscirati, ker me ne poznajo, a Bog varuj, da me spoznajo, potem z Bogom moja perspektiva in še kaj družega — pri priliki.

Hrvaška. 21. decembra. Hrvaški zbor je začel včeraj zopet zborovati. Prva njegova naloga je, da ustanovi proračun za bodoče leto; zraven tega pa bode vlača predložila nekaj novih osnov zakonskih in sicer: zakonsko osnovo o bagatelnem postopanju in o ekspropriaciji ter novelo zakona o izbornem redu. Le ta zadnja postava ima urediti nekaj nedostatkov pri izborih. Meseca maja bode namreč minula sezona sedanjega sabora ter bodo nove volitve. Zopet živahnega gibanja na Hrvaškem, ali zdaj se nam vsaj ni treba bati madjaronskega nasilstva.

Te dni se opravljajo zadnje županijske skupščine, ktere prenehajo z novim letom. Navadno so skoraj vse županije odstopile svoja poslopja državi, ktera je bode upotrebila za nove urede. Drugo premoženje pa se bode navadno obrnilo v svrhe naukovne: za štipendije, šole itd. Z novim letom pa se bode začelo novo preustrojstvo. Ban je že sklical poverenstvo za razdelitev pojedinih kotarov. Vlada je sama vse kotare razdelila, poverenstvo bode imelo le sem in tam kaj popraviti, kajti pri nas je jako težko s tako razdelitvijo, ker je zemlja slabo ljudnata. Težko bode za ljudi daleč hoditi v urede, in ravno tako težko bode tudi činovnikom zaradi komisij. Gledati se mora zatoraj, da se vsestransko stvar pregleda in potem uredi. Kakor pri vsakem preustrojstvu, tako bode tudi tukaj mnogo težav in s početka mnogo pogreškov, ki se bodo pa s časoma poravnali.

V Pešti so glasovali tudi hrvaški poslanci za indemnitet ali poverjenje s sedanjo vlado. Oggerski poslanec Mariasy jih je zavoljo tega glasovanja malo okregal, zakaj držé z oggersko vlado. Šram mu je pa na to odgovoril, da so oni glasovali za oggersko-hrvaško državo, ker sedanji odnošaji tako zahtevajo; oni bi glasovali v takem položaji za vsako vlado. Težka je zares naloga naših poslancev v Pešti med našimi „brati“. Ako oni držé z vlado, zmerjajo jih oggerski levičarji, ako pa z levičarji vlečejo, potem jih pa vlada na red kliče. Tako je, ker nismo sami svoji gospodarji. Čisto po pregovoru se nam godi: Ker nočeš spoznati brata za brata, boš imel tujca za svojega gospodarja. Radovedni smo, kako se bodo naši poslanci obnašali pri debati za nove davke. Splošno mnenje je pri nas, da morajo glasov-

vati vsi zoper nove davke, kajti drugače je blagostanje naše države zares spodkopano. Treba je dobro preiskati, smo li mi krivi, da je oggerska vlada tako zavozila. Hrvati gotovo ne. Od l. 1868 mora naša zemlja plačati vsako leto 50% več za splošne državne stroške. Oggersi so od tega leta 500 milijonov na pösodo vzeli in vse potrošili ter se še sedaj samo na posojila zanašajo. Vprašanje je, kako so Madjari gospodarili s tem denarjem? Hrvaška ni dobila od vsega tega denarja nič, a vendar je morala zastaviti svoja dobra za posojilo. Madjari so s posojenimi novci železnice brez koristi zidali, svojeglavno polepšavali mesto, si honvede uredili itd. Imajo li Hrvati od tega kakošno korist? Samo to vemo, da bi Madjari nas z našimi denarji radi pomadjarili in potopili v svojem orsagu. Se ve, da jim je to spodletelo že večkrat, vendar pa še vedno upajo, kajti da so oni bogati, čutili bi mi prav občutljivo njihov bič. Da smo tudi mi v financijah sami svoji, to bi drugačno lice naša zemlja imela, nego ga ima. Naši poslanci bode morali tedaj na vsak način proti povečanju davka glasovati, ker drugač bi se narodu svojemu jako zamerili in njemu krivdo učinili. Naj popuste Madjari svoje sanjarije honvedske in svoje veliko-državstvo, pa bodo imeli dosta denarjev ter si lahko brke sukali.

Pri nas je že cel mesec strašno neugodno vreme. Goste megle pokrivajo nebo in solca nismo že davno videli. Dež lije skoraj neprestano in vode so velike. Bojimo se močno za naše setve, ker stojé v vodi. Snega ni, samo po hribih se vidi.

Domače novice.

Ljubljana, 24. decembra.

(Deželni načelnik g. vit. Widmann) je te dni vrnil se iz Dunaja, kamor je bil poklican najbrže zavoljo Vestenecka, kteri z znano svojo „eneržijo“ spravlja vlado vedno v zadrego in je zdaj začel tudi ministerstvu preglavice delati. Čudno res, da se tega človeka noče nobeden prav lotiti. Pri drugih uradnikih navadno nimajo tako njezne vesti. Proč ž njim, to je najbolje. Zarad enega človeka pač ni treba toliko sitnosti ne vladi, ne drugim osebam in zastopom. Saj menda niso drugi zato na svetu, da bi ta uradniček smel naslanjati svojo lestev ob nje ter tako splezati tje, kamor ga žene nevgasljiva častiželjnost. Ima ta človek res tako močno naslombo za sabo, kakor govore? Ali res tudi deželnega načelnika suče in obrača, kakor hoče? Mi sicer tega ne verjamemo, a čudno je vendar-le, da ni slišati o nobeni preiskavi zoper Vestenecka.

(Glasoviti profesor Heinrich) je sprožil pri učiteljski konferenci predlog do deželnega šolskega sveta, da bi mladina srednjih šol hodila namesto po petkrat, kakor zdaj, le po trikrat na leto k spovedi in sv. obhajilu. Tako tedaj! Ta predlog se vé, da ni še zadnji, čez nekaj časa bi ta Heinrich predlagal, da je trikrat na leto že preveč hoditi k spovedi, zadosti po dvakrat ali enkrat, še par let potem pa bo hotel, da se spoved čisto odpravi, če ne popolnoma prepové. Za danes le toliko, več o tem bomo še spregovorili.

(O dr. Razlagovem) govoru v državnem zboru 13. t. m., v katerem je rekel, da naj bi se tudi pri najvišji sodnji na Dunaju nastavili možje, ki so zmožni hrvaško-ilirskega, slovenskega in laškega jezika, piše dunajski dopisnik „Politike“, da so mu odlični možje desne stranke omenjeni govor zaznamovali kot brez-kolekno prošnjo za dvorno svetovalstvo. Do-

pisnik pa meni, da je dr. Razlag dobro hotel in da se moti le v tem, kar je pa odločilno, da bode za slovenski narod s preponižnim mledovanjem pri ustavovercih več dosegel kakor pa z odločnim, moškim in neprestrašenim postopanjem. Ti „mladi“ zagovorniki narodnih reči se iz zgodovine nič ne uče ter hočejo iznajti nove načine, ktere so pa drugi že zdravnej poskusili ter prepričali se, da nimajo zaželjenega konca.

(Dimitzevo „Geschichte Krains“) je ravno kar prišel na svetlo III. snopič, ki obsega V. bukve in sicer v I. poglavji vlado goriških vojvodov Meinharda in Henrika (1295—1335), v II. poglavji vlado avstrijskih vojvodov do razdelitve dežel (1335—1379); v III. poglavji vladarje od Leopolda III. do Ernesta Železnega (1379—1411), v IV. pogl. vladarje od Ernesta do Friderika IV. (1439—1493). Ostali poglavji obsegate izobraževalno povestnico od leta 1411—1493 in pa denarstvo na Kranjskem v srednjem veku. Tudi ta snopič je izdelan z enako marljivostjo, kakor prejšnja dva in nam podaja v lepi besedi mnogo zanimivega blaga.

(„Tagblatt“) je nedavno iz Lord Actonove brošure posnel članek, ki dolži rimske papeže, da so pouzročevali in pospeševali umore sebi nasprotnih vladarjev. Naši ultramontanci, je rekel „Tagblatt“, se bodo jezili, a kaj hočejo početi, to so zgodovinski dogodki, ki se ne dajo tajiti. Rimski dopisnik „Germanie“ poroča, da je angleški nadškof Manning seboj v Rim pripeljal tudi svojega tajnika, ki po rimskih arhivih nabira in prepisuje dotična avtentična pisma. Ko se povrne nazaj na Angleško, bode Actonovo brošuro zavrnil s temi avtentičnimi dokazi, in tedaj bodemo tudi mi „Tagblattu“ pojasnili, koliko je njegova in Actonova zgodovina vredna.

(O mazačih), ki kmečko in gosposko ljudstvo po kmetih sleparijo, se nekdo iz Kamnika v „Laib. Ztg.“ pritožuje. Res je čudno, da ljudje v boleznih pri takih mazačih iščejo pomoči, a to je lahko umljivo. Zdravnikov je v deželi silno malo in še ti so včasih taki, da marsikak mazač njihovo vednost prekosi in z navadnimi domačimi zdravili več opravi, kakor zdravnik s svojimi „recepti“. S tem pa nočemo mazačev zagovarjati, marveč hočemo le dokazati, da ljudem ni zameriti, če v boleznih raji iščejo pomoči pri človeku, ki je, morda zgolj po naključbi, že komu pomagal in je v sili pri rokah, kakor da bi šli 3 do 5 ur daleč k zdravniku, ki morda ne zna družega, kakor bolniku puščati ali pa dati mu kaj, da ga goni.

K navadnim mazačem „Laib. Ztg.“ prišteva tudi duhovnike, ki se pečajo s homeopatijo. A pri sedanjem stanu drugače ni; duhovnik po svojem poklicu pride k bolniku in vidi nevarnost; zdravnika ni, ker stanuje včasih daleč proč in ljudje tudi nimajo s čim ga plačati. Poskusi tedaj z zdravili, o katerih vé, da ne morejo škodovati, če pa vendar le koristijo, kdo bode to duhovniku za zlo vzelo!

Naj vlada po vseh večjih krajih nastavi izvedene in skušene zdravnike, pa mazači kmalo ne bodo imeli več dosti opraviti in tudi duhovniki bodo radi popustili homeopatijo, „aus der sie aber nicht bedeutendes Kapital schlagen“, kakor pravi Ljubljancanka, ampak ktera jim prizadeva veliko stroškov za zdravila, katera zastonj dajejo, in pa sitnosti, ker skoro nikdar pred ljudmi nimajo miru. Prav čudno pa je, da „Laib. Ztg.“ konečno „die competenten Aufsichtsorgane“ opominja „ihres Amtes zu thun“ in menda preganjati vse, ki se drznejo komu dati kako zdravilo. Nedavno so ljubljanski zdravniki očitno izrekli, da nimajo

zdravila zoper vnetico vratu. A homeopatija ga ima, in dr. Mader v malo dneh spravi na noge vse, kateri se precej pri njem oglašajo. Tudi iz dežele se nam poroča, da jim nobeden ne umrje, ki ta zdravila poskuša. Zdravniki tedaj očitno naznanjajo, da v nekterih boleznih pomagati ne morejo, a to še ni dovolj; „Laib. Ztg.“ marveč zahteva, da bi tudi drugi pomagati ne smeli, ampak da bi bolniki po sili morali umreti in zato zdravnikom morda še prav drago plačati. In ljudje po kopitu „Laib. Ztg.“ si še drznejo govoriti o človekoljubju?

(Na pritožbo rokodelcev in malih obrtnikov ljubljanskih) zoper kaznilnico na Gradu, katero je poslalo društvo „Slovenija“ na Dunaj, je došel odgovor, da je ministerstvo dalo preiskavati to reč, a našlo, da nikakor mogoče ni, da bi se po jetnišnici godila kaka škoda, rokodelcem in obrtnikom. Čudno! Saj so pri dotičnem shodu rokodelci jasno dokazali, da se jim škoda godi; saj bi vsa dela, ki se na Gradu izdelujejo, pripadla njim, ako bi se v jetnišnici ne delala, to je jasno ko beli dan. Škodo trpe na vsak način, kajti ker se na Gradu zelo bolj po ceni dela, je gotovo, da ljudje rajši gori dajo delat, nego domačim rokodelcem in obrtnikom, ki ne morejo tako po ceni delati, kakor jetniki, ki se na državne stroške redé in ne plačujejo nobenega davka. Zdaj pač vidijo rokodelci in obrtniki, koliko imajo pričakovati od sedanjega sistema! Naj bi jim skušnja pomagala do prepričanja, da morajo vsi se držati narodne stranke, ne pa, kakor jih mnogo izmed njih dela, pri volitvah podpirati sistem, ki tako malo zánje mara. Zdaj bodo kmalo volitve, skažite se!

(Slovensko gledišče.) Zopet nam ni nič veselega poročati, kajti prostori so bili razun parterja prazni, parter pa tudi ne poln. „Zakotni pisac“ je pač igra za enkrat; v nemškem originalu je gotovo boljša, v slovenskem pa je zgubila mnogo po prevodu, nekoliko pa tudi po igranju. Se vé, da so bile zopet hvale vredne izjeme gospodična Podkrajškova in gospodje Kajzelj, Schmied, Noll in Juvančič, tudi g. pl. Neugebauer je s svojim urnim in čenčajočim brivcem zbudil veselost in plosk; pohvala, ki se je slišala med igro, je tedaj veljala tim igralcem, nikakor igri. Zakaj daje vodstvo dramatičnega društva predstavljati take igre, ktere so že Nemci v kot vrgli, in ki so le za en večer, pa se še takrat igrajo v praznih prostorih? Ali ni škoda za denar, ki ga take igre stanejo?

Če bo tako naprej šlo, bo drugo leto primankljej zopet grozen. Mi sicer pripoznamo, da je letos dramatičnemu društvu težko spraviti kaj posebnega na oder, ker manjka moči, ali kaj boljšega bi se pač lahko dalo, ko je bila zadnjič „Edina hčr“ in zdaj „Zakotni pisac“, ktere ga morala nam nikakor ni jasna. Sv. Štefana večer bo predstavljala se burka „Zakletni princ“ v dveh dejanjih, za to pa krasne „žive podobe“, ktere smo že v reduti po pravici občudovali. Zato je nadjati se polnih prostorov.

(V mestni bolnišnici) so našli star rokopis o pričetku avguštincev (R. R. P. P. Eremit. Discalc. S. P. Avgustin) na Kranjskem l. 1642. G. Dimitz ga bode porabil za svojo zgodovino Kranjske.

Razne reči.

— Razpisi učiteljskih služeb. Na Kranjskem: Na Irazredni šoli pri Beli cerkvi učit. služba, l. p. je 450 gld. in prosto stanovanje, pa od soseske 50 gld. za orgljanje; na Irazredni šoli v Šmihelu poleg Rudolfovega

učit. služba, l. p. 500 gld. in 80 gl. stanarine. Prošnje do 30. decembra t. l. pri dotičnih krajnih svetovalstvih.

Na Goriškem: V šolskem okraju goriške okolice razpisujeti se s tem učiteljski službi v šolski občini II. vrste v Ajdovščini in v šol. občini III. vrste v Podgori. Dohodki tih služeb so določeni v §. 22. 39. in 33. deželne šolske postave 10. marca 1870. Prosilci naj vložijo prošnje previdene z dokazom učiteljske sposobnosti in dosedanjega službovanja naj dalje do 15. januarija 1875. pri dotičnih kraj. šol. svetih. Prosilci, ki ne služijo v tem okraju, naj vložijo prošnje po njim predpostavljenih šolskih oblastih.

C. kr. okrajni šolski svet v Gorici dne 2. decembra 1874.

Na Štajarskem: V Mozirju (Prasberg, šol. okraja gornjegrajskega) nadučiteljska služba z letno služnino 3. razreda, s priklado 50 gld. in s prostim stanovanjem. Prošnje do konca decembra t. l. pri krajnem šolskem svetovalstvu v Mozirju.

— Služba poštnega ekspeditorja v Jesenicah na Dolenjskem s 150 gld. l. plače, 40 gld. priklade in 300 gld. za pota, ki vsaki dan hodi v Brežice, je razpisana. Kavcija znaša 200 gld., prošnje pa naj se oddajajo v 3 tednih pri poštni direkciji v Trstu.

— Služba jetniškega nadzornika v kaznilnici na ljubljanskem Gradu s 300 gld. l. p., 25% doklado, stanovanjem in obleko je razpisana. Prošnje se oddajajo do 25. januarija prih. l. pri deželnem pravdnistvu v Ljubljani.

— Stekel pes je, kakor e „Narodu“ poroča, v Loki popadel več ljudi in oklal otroka, ki je iz šole šel. Ustrelili so ga, pa že prepozno, dasiravno se je neki že dalje časa sumljivo obnašal.

— Ministerstvu notranjih zadev in bogočastja niste uslišali peticije nekterih liberalnih in židovskih kupčijskih zbornic, ki so prosile, naj bi se pomanjšalo število katoliških cerkvenih praznikov, sklicevaje se pri tem na državni temeljni zakon, ki ne dovoljuje ministru reševati takovih vprašanj. Če nam ni na poti, tako odgovarja nadalje ministerstvo, 29 praznikov zedinjene in nezedinjene grške cerkve in 13 praznikov judovskih, bi bil poskus zrušiti 15 ali 16 praznikov katoliške cerkve, izmed katerih vsako leto eden ali dva padeta na nedeljo, neprijateljska naredba od naše strani in ne bilo bi mogoče pričakovati soglasja katoliških organov.

— Poslednja slovenska gimnazija v sv. Martinu pričakuje osode, ki je zatrla že dve posestrimi, gimnazijo znjovsko in revucko, akoravno še dosedaj, kakor vladini listi sami priznavajo, Madjari niso istaknili v tem zavodu ničesar, kar bi po panslavizmu dišalo. Da bi profesorji ne prišli v take zadrege, kakor pri onih dveh, je sklenil patronatni konvent, da se jim tudi po vničenji gimnazije izplačuje dve leti dosedanja plača. „Našince“.

— Znani Hurban, pastor na Slovaškem, ki se je prej potegoval za vpeljavo slovaškega narečja v knjigo mesto českega, prigorarja sedaj rojakom, naj se zopet povrnejo k češčini; v „cerkvenih listih“ piše: „Slovaška literarna delavnost se je začela posebno zato, ker so Madjari okoli leta 40. dolžili Slovake panslavizma in sicer zato, ker so imeli s Čehi skupni književni jezik. Slovaci so se tedaj navdušili za svoj domači slovenski jezik in narodnost. Ali sedaj še le so se razsrdili Madjari, kajti čisto slovaške gimnazije zapirajo, češ, da so panslavistične. Namena tedaj nismo dosegli,

ali edinstvo s sorodnimi slovanskimi sosedi je zrušena. Nič ni tedaj bolj času primerno, nego misel, vrniti se k nekdanji edinstvi. Mi le-to veselo pozdravljamo tudi z naše strani, ki smo bili nekdanj med prvimi početniki ogersko-slovenske literarne delavnosti. Pred vsem je treba, da se sporazumé rodoljubi iz vseh slovaških strani, da se ne zgodi tako kot v 40. letih, ko smo si morali edinstvo v pisavi še le priborjati.“ „Slovenské noviny“ radostno pozdravljajo glas slovečega starine.

— Slavni poljski slikar Matejko je imenovan od francoske akademije krasnih umetnosti njenim členom namesto umrlega Kaubacha.

— Učitelj obsojen. Nek šlezki učitelj je bil obsojen k platežu 5 gold. in sicer iz tega-le vzroka: „Nekteri izmed njegovih učencev, ki so bili silno zanemarjeni in nesnažni, so prinašali v laséh mnogovrstno šaro v šolo. Učitelj, ki je bil prijatelj čistosti, je ukazal fantom, naj se dajo ostriči, pa tudi stariše je opominjal na to. Ali niti dečki, niti roditelji ga niso poslušali. Učitelj je opominjal zopet, pa vse zastoj. Tu ni pomišljeval dalje, prijel je fanta za fantom za kuštre, kakor hitro so prišli v šolo, ter jih ostrigel do kože. To je vjezilo očeta ednega izmed ostrizencev, tožil je učitelja pri mestnem šolskem svetu, ali ta je pohvalil učitelja — frizérja. Na to se obrne oče s tožbo k sodstvu in tu se ni dobro izteklo učitelju. Obsojen je bil na 5 gld. globe, ker je krivično segal po tujem imetku. — Tako se sporoča „Komenskému“.

— Strašna nesreča se je pripetila 20. t. m. v Skadru na turškem Albanskem. Strela je namreč vdarila v hišo, kjer so hranili smodnik, ki se je vsled tega vnel, veliko hiš požrl, in okoli 200 ljudi usmrtil ali pa nevarno ranil.

— Velikanske novine. Angleški časopis „Daily News“, ki navadno izhaja na veliki pōli s 6 predali na eni strani, je izšel pred enim mesecem v ogromni obliki, na velikanski pōli z 8 razdelki na posameznih straneh. Ta list je bil doslej največji, le za eno številko se porabi več črk, kot za dva zvezka kakega romana. Za natiskovanje prej omenjene številke se je porabilo 1.047.000 črk. List je tiskalo pet strojev in v eni sami uri je izšlo petdeset tisuč eksemplarov.

— Za angleško ekspedicijo k severnemu tečaju, ki se odpravi prihodnje leto na pot, se delajo že velikanske priprave. Poslali se bote dve ladiji, ki bote plavali ob zapadnem bregu Gronskega. Na 81. st. sev. širjave se ustavi ena ladija, da bode služila vdeleževalcem ekspedicije kot utočišče, druga pa odplava dalje proti severu.

— Molitvena knjiga Ljudevita XVI. V Londonu je bila te dni na dražbi prodana molitvena knjiga, iz ktere je nesrečni kralj francoski, Ljudevit XVI., molil v ječi v Templu in katero je, ko so ga peljali na morišče, daroval svojemu jetničarju. Ta znamenita knjiga se je leta in leta hranila v rodovini jetničarjevi, dokler se ni sedaj prodala za 820 gld.

— Žene si niso enake. Hišni posestnik iz Živkovega v Pragi je obhajal lani v 84. letu svoje starosti diamantno poroko. Letos mu umrje žena, s katero je čez 60 let mirno in složno živel v zakonu, vkljub visokej starosti se oženi vdrugeč z neko 56letno damo. V nedeljo je bila poroka, v ponedeljek že se ločita nova zakonska. „Midva nisva eden za drugega“, je djal on — in „prav imaš“, je odgovorila ona. In bila sta ločena.

„Kraconš“

Listnica vredništva.

G. A. D. v Č. Kdor hoče imeti volilno pravo v trgovskem odseku kupčijske zbornice, mora na en sam patent plačevati najmanj 8 gl. 40 kr. pridobnine.

G. J. L. v S. Pridigo smo izročili Danici ter vse naročeno opravili.

Prihajajoči in odhajajoči železnični vlaki v Ljubljani.

Južna železnica.

Iz Dunaja	poštni vlak	ob 3. uri	4 min.	popoldne.
"	brzovlak	" 6. "	8 "	zvečer.
"	hitri poštni vl.	" 2. "	48 "	ponoči.
"	zmešani vlak	" 9. "	17 "	zvečer.
Iz Trsta	brzovlak	10. "	31 "	zjutraj.
"	poštni vlak	12. "	57 "	opoldne.
"	hitri poštni vlak	3. "	43 "	ponoči.
"	zmešani vlak	4. "	45 "	zjutraj.

(Brzovlaki stojé po 4 min., navadni vlaki po 10 min., zmešani po pol ure.)

Rudolfova (gorenjska) železnica.

Odhajata na dan po 2 vlaka; prvi ob 3. uri 55 min. ponoči. drugi " 4. " " " popoldne. Prihajajo pa trije: ob 2. uri 30 min. ponoči iz sv. Valentia. " 11. " 50 " zjutraj " " " " " 7. " 5 " " " od Lesec (pa le trine dneve, t. j. ob sredah in sobotah.)

Telegrafske denarne cene

23. decembra.

Papirna renta 69.80. — Srebrna renta 74.85. — 1860letno državno posojilo 109.60. — Bankine akcije 994 — Kreditne akcije 236.50. — London 110.85. — Srebro 106.35. — Ces. kr. cekini —. — Napoleon 8.91 1/2.

Denarstvene cene. 19. decembra.

	Denar.	Bingo.
Državni fond.		
5% avstrijska papirna renta	69.90	70.—
5% renta v srebru	74.70	74.85
Srečke (lozi) 1854. l.	104.75	105.25
" " 1860. l. cel.	109.60	109.90
" " 1860. l. petinke	114.75	115.25
Premijski listi 1864. l.	134.90	135.10
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	93.50	94.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	86.50	—
Ogerske po 5%	77.50	78.—
Hrvaške in slavanske po 5%	79.75	80.15
Sedmogradske po 5%	75.75	76.—
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	997	9.8
Unionske banke	114	114.25
Kreditne akcije	237.50	237.75
Nižoavstr. eskomptne družbe	850.—	865.—
Anglo-avstr. banke	141.75	142.—
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	167.—	167.50
Tržaške " 100 " k. d.	107.—	107.50
" " 50 " " "	52.—	51.—
Budenske " 40 gl. a. v.	25.—	25.50
Salmove " 40 " " "	32.—	33.—
Palffy-jeve " 40 " " "	24.—	25.—
Clary-jeve " 40 " " "	26.25	26.50
St. Genois " 40 " " "	25.50	26.50
Windischgrätz-ove " 20 " " "	22.—	23.50
Waldstein-ove " 40 " " "	22.50	23.50
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.27	5.28
Napoleonsd'or	8.91 1/2	8.92
Srebro	105.90	106.10

Tržna cena preteklega tedna:

Mesta:	Mernik						
	Pšenice	Rži	Ječmena	Ovsa	Turšico	Ajdo	Prosa
v Ljubljani	2.15	1.80	1.50	1.00	1.70	1.45	1.55
v Kranji	2.55	1.70	—	1.00	—	—	1.55
v Loki	2.60	1.70	—	1.00	—	1.50	1.60
v Novomestu	2.35	1.90	1.85	0.90	1.70	1.30	—
v Sodražici	2.80	—	1.80	1.00	1.90	1.50	1.70
v Mariboru	2.80	1.95	1.80	1.10	1.55	1.45	1.95
v Ptuj	2.25	1.75	1.50	0.95	1.0	1.20	1.50
v Celju	2.30	1.68	1.20	1.10	1.50	1.40	1.70
v Celovcu	2.34	2.13	1.40	1.00	1.35	—	—
v Trstu	2.64	—	1.92	—	1.94	—	—
v Zagrebu	2.00	1.60	1.40	—	1.50	—	—
v Siseku	—	—	—	—	—	—	—
v Varaždinu	2.54	1.60	1.50	0.95	1.22	1.10	1.00
na Dunaju	2.65	—	1.85	1.20	1.60	—	—
v Peštu	2.50	1.20	1.54	1.10	2.00	—	—
v Pragi	2.75	2.30	1.80	1.00	—	—	—
v Gradcu	2.35	2.07	1.40	1.14	1.53	—	—

Izdajatelj in za vredništvo odgovoren: F. Pevec.

Tržna cena:

Reži	v Ljubljani	v Novomestu	v Kranji	v Loki	v Sodražici	v Mariboru	v Celju	v Ptuj
Masla funt	0.52	0.45	—	0.50	0.50	—	—	—
Špeha "	0.35	0.38	—	—	0.36	0.38	0.40	0.38
Leče mernik	3.00	2.40	—	—	—	—	—	—
Krompirja "	1.20	1.15	—	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Pižola "	2.90	2.40	—	—	2.20	—	—	—
Sena cent	1.30	1.20	1.40	1.25	—	1.80	1.20	2.00
Sam. detelja "	—	—	—	—	—	—	—	—
Prešiči cent	21.0	22.0	—	—	—	—	—	—
Goveđinefunt	0.20	0.26	—	—	—	0.28	0.28	0.30
Teletine "	0.26	0.30	—	—	—	0.32	0.30	0.32
Jaje za 10 kr.	2 1/2	4	—	5	4	—	—	—

V Trstu: Olje slabejše po 24-27, najboljšo do 34-45 gl., sladkor 20-21 gl., kava Rio 49-58. Java po 62-63 gl., rajž 9-12 gl. cent. Petrolej od 8-10 gold. cent v sodččkih.

Jurij Dornik-ova zaloga olja v Trstu.

Pošilja se s poštnim povzetjem (Postnachnahme), s plačano colnino, vožnino (poštnino), posodo in vsemi drugimi stroški, do vsake postaje avstrijsko-ogrske monarhije, od 25 funtov dalje. — Zapisniki cene se dobé zastoj in franko. (4-47)

Podpisani priporoča p. i. občinstvu, zlasti visokočastiti duhovčini svojo zalogo

voščenih sveč in voščenih svečkov (Wachsstöckel)

ter si bode prizadeval postreči z dobrim blagom in najnižjo ceno. Naročila iz vnanjih krajev se hitro in po volji gospodov naročnikov izvršujejo.

Oroslav Dolencec,

svečar v Ljubljani

v glediščinih ulicah št. 40.

(64-5)

Vertec, časopis s podobami za slovensko mladost

nastopi z novim letom uže peti tečaj, odkar je začel izhajati, ter vabi vso slovensko mladino, stariše, prijatelje in vse prave rodoljube, da mu v obilnem številu z naročnino priskočijo na pomoč.

„Vertec“ stoji za vse leto samo 2 gl. 60 kr., a za pol leta 1 gl. 30 kr.

Naročnina se naprej plačuje ter se najhitreje in najceneje odpravi s poštnimi nakaznicami (Postanweisungen), ki se na vsaki pošti dobivajo po 5 kr.

Vredništvo „Vertcevo“.

(66 2) V špitalskih ulicah hiš. št. 273.

Podpisani si šteje v čast slavnemu občinstvu naznaniti, da je napravil v Ljubljani zalogo

prelepih z oljnatimi barvami tiskanih podob

cerkvenega in svetnega pomena.

Podobe brez graje in napake v lesenih lepo pozlačenih okvirjih se prodajajo kolikor mogoče po nizki ceni. Ima podoba kako napako, ali če je bila na potu poškodovana, se vzame nazaj brez ugovora, ter se z drugo nadomesti, da se nam le v osmih dneh to naznani.

Podobe so vsakoršne velikosti, tedaj pripravne za cerkev, za nizke in visoke sobe. Zato jih priporočamo tudi kakor prav prilične za božična in novoletna darila. — Da si zamorejo tudi manj premožni podobe omisliti, ne tirjamo vsega plačila na enkrat, ampak smo zadovoljni z mesečno plačo v osmih obrokih.

Zaloga podob je pri gosp. Ludoviku pl. Marchetti-ju, nasproti zvezdnega drevoreda v hiši banke „Slovenije“.

(67-3)

Ferdinand Rudl.

(54-11)

Ces. kralj. dvorna livarna in metale & sinov v Dunajskem Novem mestu

(Ignaz Hilzer & Sohn in Wiener-Neustadt)

se priporoča na naročevanje zvonov vsake teže in vsakega glasa ter tudi za vsake izdelke iz vlitnega metala.

Za pred odločeni glas ali čisto harmonični akord naročenega zvonovja (več zvonov) se daje poročstvo. Zvonovom se pridaja tudi vsa druga oprava, jarmi iz lesa ali železa po najboljši in najnovejši šegi narejeni, tako da se veliki in težki zvonovi prav lahko gonijo, ker tekó po zobcih na novo iznajden način; tudi se lahko presučejo, kedar koli treba, brez posebne naprave, tako da zvonovi dalje trpe in mnogo lepše pojó.

Tudi se zvonovi tako vredijo, da se pri zvonjenji vsi lepo vjemajo in kembli drug za drugim v lepem redu bijejo. Za tako vredenje je iznašla ta livarna novo sistemo, po kateri vsak novo opravljeni zvon, pa tudi vse zvonove v zvoniku en sam človek v kakih urah po zeló priprosti napravi brez vseh stroškov tako vrediti more, da zvonovi enako, hitreje ali pa bolj počasi tekó.

Naročila se izgotovljajo natančno in po ceni. Zarad plače so ugodni pogoji.

Kar ta livarna obstoji, 33 let, je vliła 2930 večih zvonov, ki so tehtali 12800 centov.

Pri Dunajski razstavi l. 1873 2 medaliji za napredek za 8 zvonov s skupno težo 300 centov, vlitih za votivno cerkev na Danaji in razstavljenih.

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani,